

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης

Τίτλος:

«Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης»

Συγγραφή: ΕΥΣΤΑΘΙΑ ΛΑΛΙΩΤΟΥ

Εφαρμογή: ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης

Εφαρμογή σεναρίου

Καλλιόπη Λαζαρίδου

Δημιουργία σεναρίου

Ευσταθία Λαλιώτου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 30/3 έως 4/4 και από 7/5 έως 13/5 2014.

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κάτω Ποροΐων

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 15^η: Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης [Λυσίας, «Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς», 20-22 (διασκευή)]

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

7 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Εκπαιδευτική πλατφόρμα Edmodo.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Σε επίπεδο μαθητικών δεξιοτήτων είναι απαραίτητη η εξοικείωση με τη χρήση λογισμικών κειμενογράφου, παρουσίασης και υπολογιστικών φύλλων καθώς και με την πλοήγηση στο διαδίκτυο και με τα χαρακτηριστικά των πολυτροπικών κειμένων. Απαιτείται, επίσης, εμπειρία σε ομαδικές εργασίες τόσο για τους μαθητές όσο και για τον διδάσκοντα. Σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής είναι βασική προϋπόθεση η χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής με πρόσβαση στο διαδίκτυο ή εναλλακτικά η χρήση τεσσάρων τουλάχιστον φορητών υπολογιστών συνδεδεμένων με το διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας. Στις τελευταίες δραστηριότητες απαιτείται εξοπλισμός προβολής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ευσταθία Λαλιώτου: «Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες αντλούν υλικό από επιλεγμένες ιστοσελίδες προκειμένου, μέσω της δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων, να ανασυνθέσουν το ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου, να κατανοήσουν τις διαφορές μεταξύ ενός ιστορικού κειμένου και ενός επιταφίου λόγου που αναφέρονται στο ίδιο ιστορικό γεγονός, να προβληματιστούν για το πώς ένα ιστορικό γεγονός μπορεί να εμπνεύσει ποιητές, σύγχρονους αλλά και μεταγενέστερους, να επιχειρήσουν τις δικές τους ποιητικές δοκιμές. Όλες αυτές οι δραστηριότητες οδηγούν σε ένα τελικό προϊόν,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

τη μορφή του οποίου θα επιλέξουν οι ίδιοι, παρουσιάζοντας τη μάχη του Μαραθώνα μέσα από ιστορικές αφηγήσεις, ρητορικούς λόγους και ποιητικά κείμενα.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ένα γνωστό στους μαθητές, από την Ιστορία της Α΄ Γυμνασίου, ιστορικό γεγονός, η μάχη του Μαραθώνα, θα προσεγγιστεί και μέσω ενός επιταφίου λόγου. Θα ενταχθεί στο ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου, ώστε οι μαθητές να εμβαθύνουν στην αξιοποίηση του ιστορικού γεγονότος, προκειμένου αυτό να υπηρετήσει τους σκοπούς του συγκεκριμένου κειμενικού είδους. Θα αποτελέσει αφορμή για να γνωρίσουν οι μαθητές το επιτύμβιο επίγραμμα, αλλά και το πώς ιστορικά γεγονότα εμπνέουν όχι μόνο σύγχρονους, αλλά και μεταγενέστερους, δημιουργούς.

Η παιδαγωγική θεωρία στην οποία εντάσσεται η πρόταση διδασκαλίας είναι αυτή της *καθοδηγούμενης ανακάλυψης* του Bruner, σε συνδυασμό με τη θεωρία του Vygotsky *περί μάθησης μέσω οικοδόμησης της γνώσης από τους ίδιους τους μαθητές*. Στο έργο τους βοηθούνται από τη διακριτική υποστήριξη του διδάσκοντος, ο ρόλος του οποίου είναι *συνεργατικός και καθοδηγητικός* (Vygotsky), αλλά και από τα Φύλλα Εργασίας, ώστε να κατανοήσουν τις εργασίες με τις οποίες θα ασχοληθούν. Εφαρμόζονται οι παιδαγωγικές αρχές της *βιωματικότητας*, της *συνεργατικής μάθησης* και της *αυτενέργειας*. Διαμορφώνουν την ταυτότητά τους αναπτύσσοντας την κρίση τους και την ενεργό συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία, παράγοντας λόγο προφορικό και γραπτό, προσεγγίζοντας και δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα (Cope, Kalantzis, , 2000/ Kress & van Leeuwen, 2001).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να γνωρίσουν πόσο σημαντική υπήρξε για τον ελλαδικό χώρο και για την Ευρώπη η μάχη του Μαραθώνα.
- Να κατανοήσουν πώς και με ποιους τρόπους σημαντικά ιστορικά γεγονότα του παρελθόντος μπορούν να αξιοποιούνται από τους μεταγενέστερους.
- Να προβληματιστούν σχετικά με το γεγονός ότι ένα ιστορικό γεγονός μπορεί να εμπνέει σύγχρονους και μεταγενέστερους δημιουργούς.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προβληματιστούν σχετικά με το πώς συγκεκριμένες ιστορικές και επικοινωνιακές περιστάσεις υπαγορεύουν συγκεκριμένες επιλογές για τη δημιουργία ενός ρητορικού λόγου.
- Να κατανοήσουν πώς καταγράφεται ένα ιστορικό γεγονός σε ένα κείμενο ιστορικό και πώς αυτό μπορεί να αξιοποιείται στο πλαίσιο ενός επιταφίου λόγου.
- Να αναγνωρίσουν στοιχεία ύφους διαφορετικών κειμενικών ειδών.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να εμπλέκονται σε διαδικασίες αναζήτησης πληροφοριών, σύγκρισης, κριτικής επεξεργασίας, επιλογής των καταλληλότερων για τη σύνθεση του δικού τους κειμένου.
- Να συγκρίνουν διαφορετικά κειμενικά είδη (ιστορικά κείμενα, ρητορικός λόγος, ποιητικός λόγος) και να αιτιολογούν τις διαφορές που εντοπίζουν.
- Να αποδομούν κείμενα, για να κατανοήσουν τις συγκεκριμένες γλωσσικές και υφολογικές επιλογές των δημιουργών, προκειμένου να είναι σε θέση προβαίνουν σε συνειδητές επιλογές για να υπηρετήσουν τις ανάγκες σύνθεσης των δικών τους κειμένων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να ασκηθούν στη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων με την αξιοποίηση των ΤΠΕ.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες συνεργασίας, λειτουργώντας στο πλαίσιο μιας ομάδας και συνεισφέροντας σε ένα κοινό αποτέλεσμα.
- Να ασκηθούν στην παρουσίαση μιας ομαδικής εργασίας τους ενώπιον των συμμαθητών τους.
- Να εκτεθούν σε διαδικασία αυτό-αξιολόγησης και ετερο-αξιολόγησης.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές ακολουθώντας τις οδηγίες των Φύλλων Εργασίας συζητούν, οδηγούνται σε συμφωνίες και επιλογές, αξιολογούν και αξιολογούνται βελτιώνοντας τις δεξιότητες επικοινωνίας. Μελετούν, μαθαίνουν κι εκφράζονται με διαφορετικούς τρόπους σε μια πορεία σταδιακής αυτονόμησης από την καθοδήγηση του διδάσκοντος.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η δραστηριότητα ξεκινά με την επεξεργασία της 4^{ης} ερώτησης του [σχολικού βιβλίου](#) (σελ. 114) σχετικά με τις διαφορές στην προσέγγιση ενός γεγονότος από τη σκοπιά του ιστορικού ή του ρήτορα επιτάφιων λόγων. Η αναζήτηση και η ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του έργου τους αποτελεί κεντρική επιδίωξη των εργασιών που ακολουθούν.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ενασχόληση με το αρχαίο κείμενο, με στόχο την πρόσληψη και την ερμηνεία του, αλλά και η διαθεματική του προσέγγιση εντάσσεται στη σχολική ύλη του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, σύμφωνα με το [Πρόγραμμα Σπουδών](#). Στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας, και οι μαθητές προχωρούν από τη νοηματική του προσέγγιση στην επεξεργασία των θεματικών του

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

κέντρων και στη διαθεματική τους προσέγγιση (επιτάφιος λόγος και ιστοριογραφία, επιτύμβιο επίγραμμα, νεότερη ελληνική λογοτεχνία) και αφιερώνονται επιπλέον διδακτικές ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα Σπουδών.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές στο παρόν σενάριο χρησιμοποιούν ΤΠΕ για να εντοπίσουν τις πληροφορίες που χρειάζονται, για να συντάξουν συνεργατικά τα πολυτροπικά τους κείμενα, αλλά και για να τα παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους. Αναπτύσσουν, συνεπώς, δεξιότητες χειρισμού του ηλεκτρονικού υπολογιστή και αναζήτησης και αξιολόγησης πληροφοριών από διαδικτυακές πηγές.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 2^η: [Το τέχνασμα του Θεμιστοκλή](#)

-Ενότητα 3^η: [Το χρέος του ιστορικού](#)

-Ενότητα 15^η: [Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης](#)

Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου:

-[Επιτάφιοι](#)

-[Επίγραμμα](#)

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου: Κ. Π. Καβάφη, [«Θερμοπύλες»](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού:

-Καβάφης, Κ. Π. [«Υπέρ της Αχαϊκής Συμπολιτείας πολεμήσαντες»](#). Στο *Ποήματα: 1897-1933*. 1984, τομ. Β΄. Επιμ. Γ. Π. Σαββίδης. Αθήνα: Ίκαρος.

-Κάλβος, Α. *Ωδή Τετάρτη*: [«Εις Σάμον»](#), [«Εις τον Ιερόν Λόχον»](#). Στο *Ωδαί*. 1997. Επιμ. Γ. Δάλλα. Αθήνα: Ωκεανίδα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Λυσίας, «Επιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς», 27-43.](#) Στο *Lysias*. 1930. Ed. W. R. M. Lamb. Loeb Classical Library. Cambridge, MA: Harvard University Press - London: William Heinemann Ltd_ [πηγή: Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια].

Ελληνική Ιστορία στο Διαδίκτυο [πηγή: Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού]

-Αρχαϊκή εποχή: [Η περσική εισβολή του 490 π.Χ](#)

-Κλασική εποχή: [Β΄ Αθηναϊκή Συμμαχία](#)

«Ελληνικός Πολιτισμός» [Ιστοχώρος του Γ. Παπαθανασίου - Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο]:

-[Μαραθώνας, 490 π.Χ](#)

-[Η ναυμαχία της Σαλαμίνας, 480 π.Χ](#)

«Επιτάφιοι Λόγοι»: [Εισαγωγή](#) [πηγή: «Εκηβόλος» - Ιστοχώρος για τον Αρχαίο Ελληνικό Πολιτισμό]

Διδακτική πορεία / στάδια /φάσεις

Έχει προηγηθεί η ανάγνωση του εισαγωγικού σημειώματος, η γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου και η νοηματική του απόδοση.

Α΄ Φάση

(2 ώρες στο σχολικό εργαστήριο υπολογιστών και 1 ώρα σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής).

Οι δεκαεπτά μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες, γνωστές από προηγούμενες δραστηριότητες. Κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της έναν υπολογιστή και σε συγκεκριμένο φάκελο του [Edmodo](#) τα Φύλλα Εργασίας.

Ομάδα 1η:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να πλοηγηθούν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες, προκειμένου να αντλήσουν πληροφορίες για το είδος του λόγου στο οποίο ανήκει το απόσπασμα του σχολικού τους βιβλίου, το μέρος του λόγου στο οποίο αυτό εντάσσεται και για το ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου. Επίσης, από τις πληροφορίες που μελέτησαν συγκέντρωσαν στοιχεία για το ύφος ενός επιταφίου λόγου και κάποια από αυτά, στη συνέχεια, τα εντόπισαν στο συγκεκριμένο απόσπασμα. Από τις πληροφορίες που συγκέντρωσαν επέλεξαν εκείνες που τους επέτρεψαν να συνθέσουν ένα πολυτροπικό κείμενο, για να εντάξουν το συγκεκριμένο απόσπασμα στον «έπαινο των προγόνων» του επιταφίου λόγου «Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς», να παρουσιάσουν το ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου, να αναφέρουν συγκεκριμένα στοιχεία του ύφους του αποσπάσματος σε συνάρτηση με το σκοπό του ρήτορα και τα συναισθήματα που προσπαθεί να προκαλέσει στους ακροατές του.

Ομάδα 2η:

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να πλοηγηθούν σε επιλεγμένες ιστοσελίδες, προκειμένου να αντλήσουν υλικό για την ναυμαχία της Σαλαμίνας μέσα από τη ματιά ιστορικών και ποιητών, καθώς και στοιχεία για το είδος του επιτάφίου λόγου (σκοπό που υπηρετεί, δομή, ύφος). Αξιοποιώντας τις πληροφορίες που συγκέντρωσαν, επιχείρησαν να συνθέσουν ένα πολυτροπικό κείμενο με το οποίο να συνεχίζουν τον «έπαινο των προγόνων», αναφερόμενοι στη ναυμαχία της Σαλαμίνας, όπως εκτιμούν ότι θα έγραφε το συγκεκριμένο απόσπασμα ο Λυσίας.

Ομάδα 3η

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να πλοηγηθούν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες, προκειμένου να συγκεντρώσουν πληροφορίες για τη μάχη του Μαραθώνα, και μέσω του κειμένου της 3^{ης} ενότητας του σχολικού τους εγχειριδίου «Το χρέος του ιστορικού», να ανακαλέσουν στη μνήμη τους τις θέσεις του Πολύβιου για το πώς ένας ιστορικός οφείλει να γράφει ιστορία. Στη συνέχεια, δημιουργώντας ένα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πολυτροπικό κείμενο, κλήθηκαν να προβούν, αλλά και να αιτιολογήσουν, στις διορθώσεις, τροποποιήσεις, προσθήκες στις οποίες θα προέβαινε ο Πολύβιος, εάν αντιμετώπιζε το απόσπασμα του επιτάφιου λόγου ως ιστορικό κείμενο.

Ομάδα 4η

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να πλοηγηθούν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες και να μελετήσουν το επιτύμβιο επίγραμμα, να διαβάσουν τα πιο γνωστά από αυτά, καθώς και αποσπάσματα από το έργο των Κάλβου και Καβάφη εμπνευσμένα από γνωστά ιστορικά γεγονότα. Στη συνέχεια, επιχείρησαν τις δικές τους ποιητικές δοκιμές αξιοποιώντας τη μάχη του Μαραθώνα.

Η φάση αυτή ολοκληρώθηκε με την ανάρτηση των εργασιών τους στην εκπαιδευτική πλατφόρμα και την ανακοίνωσή τους στην ολομέλεια. Με δεδομένο ότι όλο το υλικό υπήρχε ήδη σε ψηφιακή μορφή στην πλατφόρμα, οι μαθητές δεν ετοίμασαν ξεχωριστό αρχείο παρουσίασης, προκειμένου να εξοικονομηθεί χρόνος. Κάθε ανακοίνωση/παρουσίαση ξεκινούσε με την ομάδα να ενημερώνει τις υπόλοιπες για τις εργασίες που είχε, καθώς και για τον τρόπο με τον οποίο δούλεψαν, τις δυσκολίες που συνάντησαν, τις επιλογές στις οποίες προέβησαν και ολοκληρωνόταν με την αυτοαξιολόγηση του αποτελέσματος της προσπάθειάς τους. Στο τέλος, ακολούθησε συζήτηση σχετικά με το ποια δραστηριότητα ήταν η πιο απαιτητική και γιατί, ενώ κάθε ομάδα αξιολόγησε την παρουσίαση των άλλων τριών ομάδων. Η αξιολόγηση από τον διδάσκοντα εστίασε στην ενεργή παρουσία κάθε μαθητή στις υποχρεώσεις της ομάδας του, στην επάρκεια του υλικού που συγκεντρώθηκε ανάλογα με τις απαιτήσεις των Φύλλων Εργασίας και στην πληρότητα της ανακοίνωσής τους.

Β' Φάση

(2 ώρες στο σχολικό εργαστήριο υπολογιστών και 2 ώρες σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Καθώς μεσολάβησε μεγάλο χρονικό διάστημα από την προηγούμενη φάση, λόγω των διακοπών του Πάσχα, στην αρχή δόθηκε στους μαθητές χρόνος να ξαναδούν τις αρχικές τους εργασίες και να θυμηθούν όσα είχαν καταγράψει. Επίσης, από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα παρουσιάστηκε στους μαθητές εκτενές [μεταφρασμένο απόσπασμα](#) από τον ίδιο επιτάφιο λόγο του Λυσία που αναφέρεται και στη ναυμαχία της Σαλαμίνας. Στη συνέχεια, οι μαθητές ανακατανεμήθηκαν σε τέσσερις νέες ομάδες, οι οποίες αποτελούνταν από ένα μέλος των προηγούμενων ομάδων, ώστε τα μέλη κάθε ομάδας να έχουν ασχοληθεί με όλα τα Φύλλα Εργασίας, για να εμπλουτίσουν τη νέα ομάδα με την προηγούμενη εμπειρία τους.

Οι μαθητές εργάστηκαν με [κοινό Φύλλο Εργασίας](#) με στόχο κάθε ομάδα να ετοιμάσει ένα πολυτροπικό κείμενο με το οποίο θα λάβει μέρος στη σχολική εκδήλωση με θέμα μία παρουσίαση με θέμα «Η μάχη του Μαραθώνα μέσα από αφηγήσεις ιστορικές, ρητορικούς λόγους και ποιητικά έργα». Όλα τα μέλη συνεργάστηκαν, προκειμένου να συν-αποφασίσουν το «τι» και το «πώς» θα αξιοποιήσουν για τη σύνθεση της παρουσίασής τους. Τελικά, όλες οι ομάδες αποφάσισαν να δημιουργήσουν πολυτροπική αφίσα με το διαδικτυακό πρόγραμμα [Padlet](#), καθώς ήδη το γνώριζαν. Ωστόσο, μία ομάδα δεν κατάφερε να δημιουργήσει πολυτροπικό κείμενο, επειδή συνέχεια ο ένας έσβηνε τη δουλειά των άλλων. Στη φάση αυτή αξιοποιήθηκε δημιουργικά η ερώτηση ενός μαθητή αν θα μπορούσαν να παρουσιάσουν τη μάχη του Μαραθώνα σαν να ήταν δημοσιογράφοι στην αρχαία εποχή. Δύο ομάδες αποφάσισαν να συνθέσουν και ένα δημοσιογραφικό κείμενο, ώστε να το εντάξουν στο τελικό αφιέρωμα.

Ακολούθησε παρουσίαση των τριών ολοκληρωμένων εργασιών και αιτιολογημένη αξιολόγησή τους. Οι μαθητές αξιοποιώντας την εμπειρία που αποκόμισαν από την παρουσίαση και την αξιολόγηση των εργασιών τους κατά την προηγούμενη φάση, εστίασαν και σε θέματα περιεχομένου και σε θέματα μορφής. Η δραστηριότητα ολοκληρώθηκε με συζήτηση γενικότερα για τη μεθοδολογία που

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ακολουθήθηκε στη διάρκεια αυτού του μαθήματος, τα προβλήματα συνεργασίας που προέκυψαν, για τις δυσκολίες που παρουσιάστηκαν και τους τρόπους με τους οποίους τα ξεπέρασαν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας 1- Ομάδα Α: Οι φιλόλογοι

Σας ζητείται να δημιουργήσετε ένα πολυτροπικό κείμενο στο οποίο να παρουσιάζετε:

α. τον συγκεκριμένο λόγο στον οποίο ανήκει το απόσπασμα του σχολικού βιβλίου και τον δημιουργό του, το είδος του λόγου, καθώς και το μέρος του λόγου στο οποίο το απόσπασμα εντάσσεται,

β. το ιστορικό και επικοινωνιακό του πλαίσιο,

γ. στοιχεία του ύφους του αποσπάσματος (π.χ. επίθετα, εικόνες, λέξεις με συναισθηματική φόρτιση) σε συνάρτηση τόσο με το είδος του λόγου όσο και με τα συναισθήματα που ο ρήτορας επιδιώκει να προκαλέσει στους ακροατές του

Υλικό για τη δημιουργία του κειμένου σας μπορείτε να αντλήσετε από τις παρακάτω πηγές:

- Το [απόσπασμα](#) του σχολικού σας βιβλίου από το Ψηφιακό Σχολείο.
- Τις πληροφορίες από την [Ελληνική Ιστορία](#) και τη [Βικιπαίδεια](#) για τον Κορινθιακό πόλεμο.
- Τις [πληροφορίες](#) για τους επιτάφιους λόγους από την Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας.
- Τις έξι πρώτες σελίδες από την [εισαγωγή](#) στους επιταφίους λόγους, όπου θα βρείτε πληροφορίες για αυτό το είδος και τη δομή του.

Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια αιτιολογώντας τις επιλογές σας (ποια σημεία σας δυσκόλεψαν και γιατί, πού διαφωνήσατε και γιατί, πώς ξεπεράσατε τις δυσκολίες, με ποιο κριτήριο κάνατε τις επιλογές σας).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 1-Ομάδα Β: Οι λογογράφοι

Σας ζητείται να δημιουργήσετε ένα πολυτροπικό κείμενο με το οποίο να συνεχίζετε το απόσπασμα του σχολικού σας βιβλίου, γράφοντας το χωρίο εκείνο στο οποίο γίνεται αναφορά στη ναυμαχία της Σαλαμίνας, όπως πιστεύετε ότι θα το έγραφε ο Λυσίας. Υλικό για την εργασία σας μπορείτε να αντλήσετε από τις παρακάτω πηγές:

- Την [περιγραφή της ναυμαχίας](#) από τον Διόδωρο τον Σικελιώτη, τον Ηρόδοτο, τον Πλούταρχο και τον Αισχύλο.
- Τις πληροφορίες από το κείμενο της 2^{ης} ενότητας του σχολικού σας βιβλίου [«Το τέχνασμα του Θεμιστοκλή»](#) από το Ψηφιακό Σχολείο.
- Τις έξι πρώτες σελίδες από την [εισαγωγή](#) στους επιταφίους λόγους, όπου θα βρείτε πληροφορίες για το ύφος ενός επιταφίου λόγου και τον σκοπό που υπηρετεί.

Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια αιτιολογώντας τις επιλογές σας (ποια σημεία σας δυσκόλεψαν και γιατί, πού διαφωνήσατε και γιατί, πώς ξεπεράσατε τη δυσκολία, με ποιο κριτήριο κάνατε τις επιλογές σας).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο εργασίας 1- Ομάδα Γ: Οι ιστορικοί

Υποθέτουμε ότι το απόσπασμα του σχολικού σας βιβλίου πέφτει στα χέρια ενός ιστορικού, του Πολύβιου του Μεγαλοπολίτη, ο οποίος το εκλαμβάνει ως απόσπασμα ιστορικού έργου που αναφέρεται στη μάχη του Μαραθώνα.

Αφού ανακαλέσετε τα όσα ο Πολύβιος πρεσβεύει για [το χρέος του ιστορικού](#) (κείμενο της 3ης ενότητας του σχολικού σας βιβλίου), συζητήστε στο πλαίσιο της ομάδας σας τις αλλαγές, τροποποιήσεις, προσθήκες στις οποίες θα προέβαινε ο ιστορικός. Τις αλλαγές αυτές, καθώς και τους λόγους οι οποίοι θα τις υπαγόρευαν, να τα παρουσιάσετε σε ένα πολυτροπικό κείμενο. Ως κείμενο της εργασίας σας μπορείτε να έχετε μία από τις δύο μεταφραστικές εκδοχές του [αποσπάσματος](#) του «Επιταφίου» του Λυσία, που θα βρείτε στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα (συζητήστε τα κριτήρια με τα οποία θα επιλέξετε τη μία από τις δύο).

Στην εργασία σας θα μπορούσαν να σας βοηθήσουν οι παρακάτω πηγές:

- [Πληροφορίες](#) για τη μάχη του Μαραθώνα από τον Ηρόδοτο.
- Πληροφορίες από τον [Ελληνική Ιστορία](#) και τη [Βικιπαίδεια](#) για τη μάχη του Μαραθώνα.

Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια αιτιολογώντας τις επιλογές σας (ποια σημεία σας δυσκόλεψαν και γιατί, πού διαφωνήσατε και γιατί, πώς ξεπεράσατε τη δυσκολία, με ποιο κριτήριο κάνατε τις επιλογές σας).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο εργασίας 1-Ομάδα Δ: Οι ποιητές

Αφού μελετήσετε το υλικό των ιστοσελίδων που σας δίνονται και οι οποίες σας γνωρίζουν το λογοτεχνικό είδος του επιτύμβιου επιγράμματος, τα πιο γνωστά από αυτά, καθώς και ποιήματα των Α. Κάλβου και Κ. Π. Καβάφη εμπνευσμένα από σημαντικά ιστορικά γεγονότα, να δώσετε βαρύτητα στις θεματικές, γλωσσικές και υφολογικές επιλογές των δημιουργών.

Σας ζητείται να:

- Εστιάσετε στα ποιητικά κείμενα του Καβάφη που έχουν έντονα ρητορικό ύφος και να προσπαθήσετε να εντοπίσετε διαφορές ανάμεσα στα δύο κειμενικά είδη (ρητορικός λόγος/ ποιητικός λόγος). Δοκιμάστε να μετατρέψετε τα κείμενα του Καβάφη σε ρητορικά κείμενα επιδεικτικού λόγου ή, εναλλακτικά,
- να αξιοποιήσετε, με όποιον τρόπο νομίζετε, τη μάχη του Μαραθώνα, ή όποιο άλλο ιστορικό γεγονός το οποίο τονίζει τη θυσία για την πατρίδα, για να επιχειρήσετε τις δικές σας ποιητικές δοκιμές.

Υλικό για την εργασία σας θα βρείτε στις παρακάτω πηγές:

- [Πληροφορίες](#) για τα επιτύμβια επιγράμματα από την Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας.
- Ανδρέα Κάλβου, *Ωδή Τετάρτη*: [«Εις Σάμον»](#) και [«Εις τον Ιερόν Λόχον»](#).
- Κ. Π. Καβάφη, [«Θερμοπύλες»](#) και [«Υπέρ της Αχαϊκής Συμπολιτείας πολεμήσαντες»](#).

Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια αιτιολογώντας τις επιλογές σας (ποια σημεία σας δυσκόλεψαν και γιατί, πού διαφωνήσατε και γιατί, πώς ξεπεράσατε τη δυσκολία, με ποιο κριτήριο κάνατε τις επιλογές σας).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 2 - Κοινό για όλες τις ομάδες

Το σχολείο σας διοργανώνει, με μικρή καθυστέρηση, ένα αφιέρωμα για τα 2.500 χρόνια από τη μάχη του Μαραθώνα και σας ζητούν να ετοιμάσετε μία παρουσίαση με θέμα «Η μάχη του Μαραθώνα μέσα από αφηγήσεις ιστορικές, ρητορικούς λόγους και ποιητικά έργα».

- Μελετήστε όλες τις εργασίες που προηγήθηκαν, το υλικό που συγκεντρώθηκε, τον τρόπο παρουσίασής του.
- Συν-αποφασίστε ποιο από το συγκεκριμένο υλικό θα αξιοποιήσετε και πώς θα οργανώσετε την παρουσίασή σας.
- Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια αιτιολογώντας τις επιλογές σας (ποια σημεία σας δυσκόλεψαν και γιατί, πού διαφωνήσατε και γιατί, πώς ξεπεράσατε τη δυσκολία, με ποιο κριτήριο κάνατε τις επιλογές σας).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

- Εναλλακτικά, στο Φύλλο Εργασίας 1: στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα μελετούν ολόκληρους τους λόγους του [Λυσία](#) και του [Περικλή](#) (Θουκυδίδης, «Ιστορίες», 2.34-2.46) και απαντούν σχετικά με τα μέρη ενός επιταφίου λόγου, τους σκοπούς που υπηρετεί και το ύφος του ρήτορα.
- Θα μπορούσε να αποτελέσει άξονα διερεύνησης του συγκεκριμένου σεναρίου η σύγκριση των επιταφίων λόγων του Λυσία και του Θουκυδίδα σχετικά με τον έπαινο των προγόνων.
- Στο πλαίσιο της αξιοποίησης και της βυζαντινής ιστορίας, την οποία διδάσκονται οι μαθητές, θα μπορούσαν να υλοποιήσουν μια δραστηριότητα με την οποία να παρουσιάζουν το γεγονός της απόκρουσης των Αράβων από τους Βυζαντινούς (678 μ.Χ. και 717 μ.Χ.) ως μέρος ενός επιτάφιου/επικήδειου λόγου, ώστε να προβάλλεται η σημασία των γεγονότων και για την Ευρώπη.
- Η διαθεματική προσέγγιση θα μπορούσε να επεκταθεί και σε άλλους τομείς της τέχνης, π.χ. αγγειογραφία, ζωγραφική, πεζογραφία, είτε με πλοήγηση των μαθητών σε ιστοσελίδες που θα δώσει ο διδάσκων είτε με δική τους ελεύθερη αναζήτηση.
- Το θέμα της θυσίας για την πατρίδα θα μπορούσε να αποτελέσει άξονα διερεύνησης και οι μαθητές να προβληματιστούν για το πώς αντιμετωπίστηκε το θέμα αυτό σε διαφορετικές εποχές, αλλά και πώς το προσεγγίζουμε εμείς σήμερα (σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν και προσπάθεια κατανόησης των διαφορετικών οπτικών).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο εφαρμόστηκε στο σύνολό του, καθώς οι μαθητές ασχολήθηκαν με όλες τις δραστηριότητες που περιείχαν τα Φύλλα Εργασίας, και ολοκληρώθηκε στον προβλεπόμενο χρόνο. Σε γενικές γραμμές οι στόχοι του σεναρίου επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό και οι μαθητές στην τελική συζήτηση διατύπωσαν θετικές κρίσεις και για όσα έμαθαν και για τη γενικότερη μαθησιακή εμπειρία. Όπως διαπιστώθηκε, οι σημαντικότεροι παράγοντες που υποβοήθησαν στην ολοκλήρωση των εργασιών ήταν η εξοικείωση των μαθητών με την ομαδική εργασία αλλά και η συνέπεια όλων των μελών μιας ομάδας στις υποχρεώσεις τους σε συνδυασμό με τον σεβασμό για τη δουλειά των άλλων.

Οι δραστηριότητες που δυσκόλεψαν περισσότερο τους μαθητές συνδέονται με την αναζήτηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε κειμενικού είδους που χρειάστηκε να επεξεργαστούν. Στα σημεία αυτά χρειάστηκε μεγαλύτερη παρέμβαση από τη διδάσκουσα και δόθηκαν προφορικά επιπλέον επεξηγήσεις, προκειμένου να αντιληφθούν και τη διαφορετική στοχοθεσία και τη διαφορετική γλώσσα. Παραμένει, ωστόσο, αμφίβολο αν κατανόησαν έστω ορισμένοι μαθητές ότι είναι δυνατόν να ασχοληθεί κάποιος με ένα ιστορικό γεγονός, αλλά να μην είναι δεδομένο ότι θα αποδώσει την «πραγματική αλήθεια».

Αντίστοιχα, η πιο ευχάριστη ενασχόληση, η οποία κινητοποίησε το σύνολο σχεδόν της τάξης, ήταν η ποιητική σύνθεση, με την οποία ασχολήθηκαν όχι μόνο τα μέλη της ομάδας που είχαν αναλάβει τη συγκεκριμένη εργασία αλλά οι μισοί μαθητές· μέχρι το τέλος της δραστηριότητας συντέθηκαν οκτώ ποιητικά κείμενα, τα οποία στη συνέχεια αξιοποιήθηκαν στη συζήτηση αναφορικά με το πόσο κοντά στο επίγραμμα κινήθηκαν. Η δημιουργικότητα βέβαια των μαθητών εκφράστηκε μέσα από την απόφασή τους να γίνουν και δημοσιογράφοι της αρχαίας εποχής.

Τέλος, σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ μπορεί να αναφερθεί ότι αξιοποιήθηκαν με τον τρόπο που προβλεπόταν από τη συντάκτρια του σεναρίου,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δηλαδή ως πηγή πληροφοριών και εργαλεία δημιουργίας συνεργατικών πολυτροπικών αρχείων. Με δεδομένο ότι το 1^ο Φύλλο Εργασίας ήταν σε σημαντικό βαθμό καθοδηγητικό, για το τελικό παραδοτέο των μαθητών κρίθηκε προτιμότερο να επιλέξουν οι ίδιοι από τα εργαλεία που γνωρίζουν και τους αρέσει να χρησιμοποιούν. Επίσης, δόθηκε η δυνατότητα να εμπλουτίσουν το τελικό έργο και με επιπλέον υλικό που δεν είχε ετοιμάσει κάποια ομάδα, αλλά το βρήκαν στο διαδίκτυο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge MA: Harvard University Press.

Cope, B. & M. Kalantzis (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Features*. London: Routledge.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf